

Vec C-73/08

Nicolas Bressol a i. a Céline Chaverot a i. **proti** **Gouvernement de la Communauté française**

[návrh na začatie prejudiciálneho
konania podaný Cour constitutionnelle (Belgicko)]

„Občianstvo Únie — Články 18 ZFEÚ a 21 ZFEÚ — Smernica 2004/38/ES — Článok 24 ods. 1 — Sloboda pobytu — Zásada zákazu diskriminácie — Prístup k vyššiemu vzdelávaniu — Študenti, štátni príslušníci jedného členského štátu, ktorí prichádzajú do iného členského štátu s cieľom študovať — Stanovenie kvót pre zápisy študentov nerezidentov na univerzitné študijné odbory v oblasti verejného zdravia — Odôvodnenie — Proporcionalita — Nebezpečenstvo pre kvalitu vzdelávania v medicínskych a paramedicínskych študijných odboroch — Nebezpečenstvo nedostatku diplomovaných odborníkov v profesijných odvetviach verejného zdravia“

Návrhy prednesené 25. júna 2009 — generálna advokátka E. Sharpston . . . . . I - 2739

Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) z 13. apríla 2010 . . . . . I - 2782

Abstrakt rozsudku

1. *Občianstvo Európskej únie — Právo na voľný pohyb a pobyt na území členských štátov — Smernica 2004/38*
(*Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/38, článok 24 ods. 1*)

2. *Právo Spoločenstva — Zásady — Rovnosť zaobchádzania — Občianstvo Európskej únie — Diskriminácia na základe štátnej príslušnosti*
(Články 18 ZFEÚ a 21 ZFEÚ)
3. *Právo Spoločenstva — Zásady — Rovnosť zaobchádzania — Občianstvo Európskej únie — Diskriminácia na základe štátnej príslušnosti*
[Články 18 ZFEÚ a 21 ZFEÚ; Medzinárodný pakt o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach, článok 13 ods. 2 písm. c)]

1. Na situáciu študentov občanov Únie, ktorí nie sú právnou úpravou hostiteľského členského štátu považovaní za rezidentov a ktorí sa z tohto dôvodu nemôžu zapísať na študijný odbor vyššieho vzdelávania v tomto štáte, sa môže vzťahovať článok 24 ods. 1 smernice 2004/38 o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržovať sa v rámci územia členských štátov, ktorý sa týka všetkých občanov Únie zdržujúcich sa na území hostiteľského členského štátu na základe tejto smernice.

zárobkovo činnými osobami, alebo tam nevykonávajú žiadnu hospodársku činnosť.

(pozri body 34 – 36)

Skutočnosť, že nevykonávajú v hostiteľskom členskom štáte žiadnu hospodársku činnosť, nie je relevantná, pretože smernica 2004/38 sa uplatňuje na všetkých občanov Únie bez ohľadu na to, či títo občania na území iného členského štátu sú zamestnaní alebo sú samostatne

2. Články 18 a 21 ZFEÚ bránia právnej úprave členského štátu, ktorá obmedzuje počet študentov, ktorí nie sú považovaní za rezidentov v tomto štáte a po prvý raz sa zapisujú do medicínskych a paramedicínskych programov v inštitúciách vyššieho vzdelávania toho istého štátu, ibaže by vnútroštátny súd po tom, ako posúdi všetky rozhodujúce skutočnosti predložené príslušnými vnútroštátnymi orgánmi, rozhodol, že uvedená právna úprava je zjavne odôvodnená vzhľadom na cieľ ochrany verejného zdravia.

Takáto nerovnosť zaobchádzania medzi študentmi rezidentmi a študentmi nerezidentmi totiž predstavuje nepriamu diskrimináciu na základe štátnej príslušnosti, ktorá však môže byť odôvodnená cieľom sledujúcim zachovanie kvalitných a vyvážených zdravotníckych služieb prístupných pre všetkých v rozsahu, v akom prispievajú k realizácii vysokej úrovne ochrany verejného zdravia. V tejto súvislosti je teda vhodné posúdiť, či právna úprava je vhodná na zabezpečenie realizácie tohto legitímneho cieľa a či neprekračuje to, čo je nevyhnutné na jeho dosiahnutie, čo prináleží iba vnútroštátnemu súdu.

Na tento účel je jeho úlohou po prvé preskúmať, či existuje skutočné nebezpečenstvo pre ochranu verejného zdravia. V rámci posúdenia týchto rizík musí vnútroštátny súd najskôr zohľadniť, že vzťah medzi vzdelávaním budúcich odborníkov v oblasti zdravotníctva a cieľom sledujúcim zachovanie kvalitných a vyvážených zdravotníckych služieb prístupných pre všetkých je len nepriamy a menej kauzálny ako vzťah medzi cieľom verejného zdravia a činnosťou zdravotníckych odborníkov, ktorí sú už prítomní na trhu. Posúdenie tohto vzťahu totiž závisí najmä od prognostickej analýzy, ktorou sa bude musieť vykonať zovšeobecnenie mnohých náhodných a neistých skutočností a zohľadniť budúci vývoj danej oblasti zdravia, ako aj od analýzy situácie, akou je súčasná situácia. Ďalej musí

zohľadniť skutočnosť, že ak pretrváva neistota, pokiaľ ide o existenciu alebo význam rizík pre ochranu verejného zdravia na jeho území, členský štát môže prijať ochranné opatrenia bez toho, aby čakal, kým sa nedostatok zdravotníckych odborníkov v skutočnosti prejaví. Rovnako je to aj v prípade rizík týkajúcich sa kvality vzdelávania v tejto oblasti. Preto je úlohou príslušných vnútroštátnych orgánov, aby preukázali, že takéto riziká skutočne existujú na základe objektívnej, podrobnej a vyčíslenej analýzy, ktorá je schopná pomocou hodnoverných, konvergentných a presvedčivých údajov preukázať, že skutočne existujú riziká pre verejné zdravie.

Po druhé, ak vnútroštátny súd skonštatuje, že existujú skutočné riziká pre ochranu verejného zdravia, musí tento súd vzhľadom na informácie poskytnuté príslušnými orgánmi posúdiť, či možno právnu úpravu dotknutú vo veci samej považovať za vhodnú na zabezpečenie realizácie cieľa ochrany verejného zdravia. V tejto súvislosti je úlohou vnútroštátneho súdu najmä určiť, či obmedzenie počtu študentov nerezidentov môže skutočne zvýšiť počet diplomovaných absolventov pripravených zabezpečiť disponibilitu zdravotníckych služieb v rámci dotknutého spoločenstva.

Po tretie je úlohou vnútroštátneho súdu posúdiť, či právna úprava neprekračuje rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie uvedeného cieľa, najmä overiť, či uvedený cieľ všeobecného záujmu nemožno dosiahnuť menej obmedzujúcimi opatreniami, ktoré by podnecovali študentov končiacich svoje štúdium v dotknutom spoločenstve, aby sa tam usadili po skončení tohto štúdia, alebo ktorých cieľom by bolo podnecovať odborníkov vyškolených mimo tohto spoločenstva, aby sa v tomto spoločenstve usadili. Rovnako je úlohou vnútroštátneho súdu preskúmať, či príslušné orgány primerane zosúlادili realizáciu uvedeného cieľa s požiadavkami vyplývajúcimi z práva Únie a najmä s umožnením prístupu k štúdiu v rámci vyššieho vzdelávania študentom pochádzajúcim z iných členských štátov, pričom táto možnosť je samotným základom zásady voľného pohybu študentov.

(pozri body 62 – 64, 66, 69 – 71, 75 – 79, 82, bod 1 výroku)

3. Príslušné orgány členského štátu sa nemôžu odvolávať na článok 13 ods. 2

písm. c) Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach, ak vnútroštátny súd rozhodne, že právna úprava členského štátu, ktorá upravuje počet študentov v niektorých študijných odboroch prvého cyklu vyššieho vzdelávania, nie je zlučiteľná s článkami 18 ZFEÚ a 21 ZFEÚ.

Zo znenia článku 13 ods. 2 písm. c) paktu totiž vyplýva, že tento článok sleduje v podstate rovnaký cieľ ako články 18 ZFEÚ a 21 ZFEÚ, a to zabezpečenie zásady zákazu diskriminácie v prístupe k vyššiemu vzdelávaniu. Toto potvrdzuje článok 2 ods. 2 paktu, podľa ktorého sa štáty, zmluvné strany paktu, zaväzujú, že zaručia, že práva formulované v tomto pakte sa budú uplatňovať bez akéhokoľvek rozlišovania najmä na základe národnostného pôvodu. Naproti tomu článok 13 ods. 2 písm. c) paktu od štátu zmluvnej strany nevyžaduje ani tento štát neopravňuje, aby zabezpečil široký prístup ku kvalitnému vyššiemu vzdelávaniu len svojim štátnym príslušníkom.

(pozri body 86 – 88, bod 2 výroku)